

MEGÚJULT A PESZÉRI-ERDŐ, AZ OAKEYLIFE PROJEKT EREDMÉNYEI

Andrési, Dániel¹ – Bárány, Gábor¹ – Erdélyi, Arnold² – Heilig, Dávid¹ – Madácsi, Sándor¹ – Vadász, Csaba³

¹KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt.

²Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület

³Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság

BEVEZETÉS

A Bács-Kiskun megye északi határán, Kunpeszér település mellett fekvő Peszéri-erdőben még megtalálhatók a fajgazdag, homoki erdőssztyepp élőhelyek napjainkra fennmaradt képviselői. Projektünk hazánkban elsőként egy teljes Natura 2000 terület léptékén célozta meg mind természetvédelmi, mind gazdasági szempontokból fenntartható pályára állítani az erdőgazdálkodási és erdőkezelési tevékenységeket. A projekt három szervezet: KEFAG Kiskunsági Erdészeti és Faipari Zrt. (KEFAG Zrt.), Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság (KNPI), és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) együttműködésével valósult meg.

A projekt során kiemelt céljaink voltak a projekt megvalósítása során:

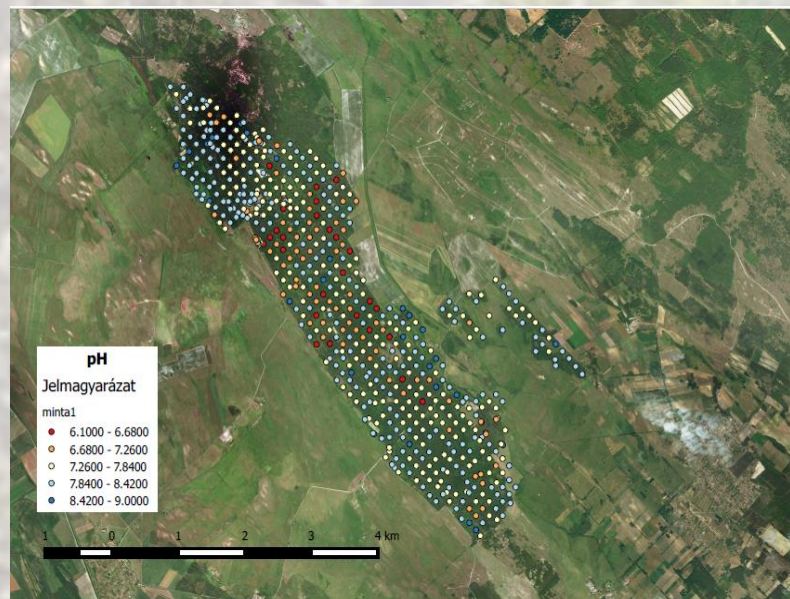
- az erdőssztyepp élőhelyek természetvédelmi helyzetének javítása,
- a védeni kívánt élőhelyek fennmaradását veszélyeztető tényezők – elsősorban az idegenhonos, inváziós növényfajok – felmérése és hatékony kezelése,
- a közösségi jelentőségű állat- és növényfajok állományainak felmérése, és a számukra alkalmas élőhelyek kiterjedésének növelése,
- oktatási- és szemléletformálási tevékenységekkel a társadalmi felelősségvállalás és környezettudatos magatartás növelése,
- jó példák megfogalmazásával a hasonló problémákkal szembesülő gazdálkodók segítése.

3. ábra: Tuskópásztá rekultiváció

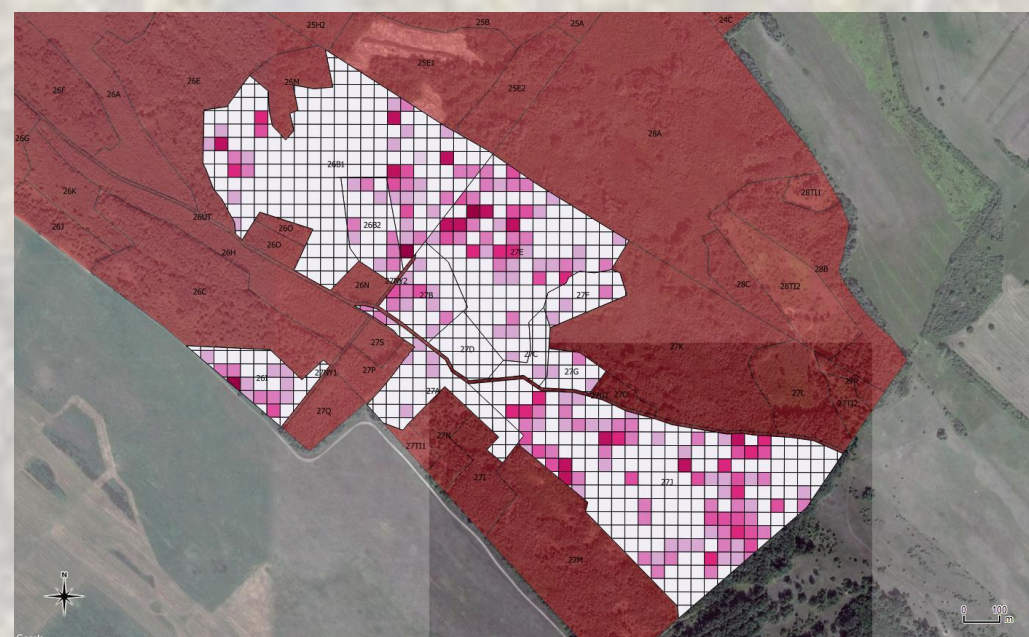
4. ábra: Tisztás kialakítás

5. ábra: Termőhelyfeltárás és termőhely térképezés

7. ábra: Erdei Oktatóközpont

6. ábra: Nyugati ostorfa elterjedése az erdő déli részén

ÖSSZEFOGLALÁS

Az OAKEYLIFE projekt 2022. december 31-ig lezárult. 2023. január 1-től 5 éven keresztül az eddig elért eredmények fenntartása a feladatunk, amelyet a projektpartnereknek már önrőből kell megoldaniuk.

A projektünk több tekintetben újszerű eredményeket hozott. Először működött együtt alföldi állami erdőgazdaság koordinátorként hivatásos és civil természetvédelmi szervezetekkel. Az eddigiek során még senki nem tudott érdemi eredményeket felmutatni az erdőssztyepp tölgyesek megőrzése területén. A szakmai akcióink hozzájárultak az egyes élőhelyek természetességi állapotainak javulásához, valamint az erdőssztyepp tölgyesek területarányának növekedéséhez. Korábban még senki nem mért fel alföldi erdőt ilyen részletességgel. Továbbá, ezidáig nem indítottak ennyire átfogó kommunikációs kampányt az alföldi erdők különféle funkcióinak fontosságára való figyelem felhívás érdekében.

Egy alföldi szinten unikális erdő természetességét növeltük, továbbá hazai szinten is ismertté vált a Peszéri-erdő. A projekt fenntartási időszakában tovább folytatódnak a beavatkozások, de az sem kizárt, hogy a projektpartnerek folytatják a Peszéri-erdő természetességi állapotának javítását egy másik projekt keretében.

1. ábra: Ökológiai folyosó kialakítása (előtte-utána felvételek)

2. ábra: Erdőszerkezet átalakítás

ELÉRT EREDMÉNYEK

• Elkészült a Peszéri-erdő teljes termőhely térképe, 638 pontból több, mint 2 500 db talajmintát vettünk (5. ábra).

• Az erdőssztyepek fenntartása szempontjából az inváziós fajok terjeszkedése és az ezzel együtt járó degradáció jelenti a legnagyobb veszélyt. A visszaszorítás során mechanikus és vegyszeres módszereket alkalmaztunk. A KEFAG Zrt. Vagyongazdálkodási területén 403,8 ha-on végeztük el az inváziós fászfajok visszaszorítását. A KNPI vagyongazdálkodásában álló teljes erdőterületen, azaz összesen 185,19 ha-on végeztük el a beavatkozásokat.

• A cserjeborítás korlátozásával a célállomány fajtái a cserjék fölé tudnak nőni. A cserjeborítás korlátozása mechanikus úton, kézi és gépi eszközökkel 104,29 ha-on végeztük el.

• A nem őshonos fajtájú erdőállományok őshonos fajokkal történő szerkezetátalakítása révén jelentősen javult a területek természetessége. A munkálatok során 52,51 ha erdő szerkezetátalakítását sikerült elvégezni, amelyből 33,14 ha SZYNY főfafajú, valamint 19,37 ha KST főfafajú állományt hoztunk létre (2. ábra).

• Az alföldi erdőgazdálkodás egyik sajátossága a tuskózás, amely munka után a kiszedett tuskókat úgynevezett tuskópásztákba rendezik. A projekt során összesen 2,31 ha-on szüntettük meg a tuskópásztákat, helyükre pedig őshonos fajok csemetéit ültettünk (3. ábra).

• A díszes tarkalepke (*Euphydryas maturna*) egy védett, kiemelt jelentőségű közösségi lepkefaj. Ezen lepkefaj számára nagy fontossággal bírnak a benapozott ökológiai folyosók, nyiladékok, amelyek szélén megtalálhatóak a tápnövényei. Ilyen ökológiai folyosókat 15,31 ha-on alakítottunk ki (1. ábra).

• A már meglévő, elcserjésedett tisztások rehabilitációja is célunk volt, amely során 25,63 ha-on végeztünk beavatkozásokat (4. ábra).

• A homoki erdőssztyepekben a védett növény- és gerinctelen állatfajok jelentős része gyakran a kis kiterjedésű tisztások és kisebb-nagyobb facsoportok térbeli mozaikjából felépülő felnyíló erdőkhöz kötődik. A kialakított tisztások, cserjések területén 63,19 hektáron sikerült erdőssztyepp erdőt létrehozni.

• A Peszéri-erdőben már a projekt megkezdése előtt megfigyelhető volt a kocsányos tölgy természetes, megmaradó újlata. Érdekes módon, ez a túlélő újlata a cserjésekben, felnyíló erdőkben és pionír puhafás erdőállományokban. Összesen 59,99 hektáron alakítottunk ki kocsányos tölgy elegyes nyíreket és kocsányos tölgy elegyes hazai nyárasokat.

• Az inváziós fajok (mirigyes bálványfa, nyugati ostorfa, kései meggy, zöld juhar) állományainak változását hazánkban egyedinek mondható részletességgel követtük nyomon. Az erdőt teljes területében, egy 25x25 m-es rácshálót lefedtetve (közel 16 000 db kvadrát) mértük fel (6. ábra). A felmérések során felmértük a négy faj összes, 5 cm-es mellmagassági átmérőnél vastagabb egyedét, illetve megbecsültük az újlatai tőszámokat is. A beavatkozások sikerességét további 10 000 db kvadráton keresztül követtük nyomon.

• Másik jelentős monitoring tevékenység volt a természetvédelmi értékek feltérképezése és az esetükben végbemenő változások nyomon követésére fordítottuk. Teljes területi átjárással valósítottuk meg az erdő élőhelytérképezését. A Peszéri-erdő változatosságát jól jelzi, hogy a teljes 1083 hektáros területet 1012 db különböző élőhelyfolttra tudtuk felosztani.

• Az OAKEYLIFE projekt során sikeresen újra bevezettük az erdei legeltetést két területen, 125 000 m²-en.

• A pályázatban vállalt pr tevékenységek, a networking és az edukációs terveink ennek köszönhetően már az első évben túlszárnyalták az 5 éves pályázatban elvárt szinteket. 2019 őszétől használatba vehettük a projektben megvásárolt és felújított erdészházat, amely az erdő közepén Erdei Oktatóközpontként (7. ábra) funkcionált.